

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ตอนหนึ่ง ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ว่า “เยาวชนทุกคนมิได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำ หรือเป็นปัญหาแก่สังคมประการใด แท้จริงต้องการจะเป็น คนดี มีความสำเร็จ มีฐานะ มีเกียรติ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่ การที่จะบรรลุถึงจุดประสงค์นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำ ควบคุมให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง ในฐานะที่เป็นครู ผู้สอน เป็นผู้บริหารการศึกษา ท่านจะช่วยเขาได้มากที่สุด เพราะมีส่วน ควบคุมดูแลใกล้ชิดอยู่ทุก ๆ ด้าน รองลงมาจากบิดามารดา” (กรมสุภาพจิต. 2546 : คำนำ) ดังนั้นการที่จะช่วยป้องกันปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียน จำเป็นต้องมีแนวทางการ ดูแลและพัฒนาเด็กที่ถูกต้อง เพื่อลดภาวะของปัญหา รวมทั้งมีแนวทางการส่งเสริมและ พัฒนาจิตใจ อารมณ์ และความคิดของเด็กได้อย่างเหมาะสม

สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้(2547 : 1) ได้กล่าวถึง เป้าหมายของการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ว่าคือการพัฒนาคน โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์ มีศักยภาพที่จะเรียนรู้ และ พัฒนาค้นเองได้ตลอดชีวิต นอกจากนี้จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพโดยตรงแล้ว ยัง ต้องคำนึงถึงกลไกและสภาพแวดล้อมที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่ เพื่อเตรียมคนให้มีคุณลักษณะเป็นผู้คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาเป็น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ นั่นคือ จะต้องให้ ผู้เรียนได้รับการ ศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดไว้ และเพื่อให้บรรลุผลยังได้กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพไว้ในมาตรา 48 ให้สถานศึกษาปฏิบัติ คือ “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของการ บริหารการ ศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อ หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก”

กรมสุขภาพจิต (2546 : 2) ได้กล่าวถึงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ในการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ ความเป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน ดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นตามความมุ่งหวังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักในการดำเนินงานต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้ เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป บทบาทของครูที่กล่าวมานั้นคงมิใช่เรื่องใหม่ เพราะมีการปฏิบัติกันสม่ำเสมอ และได้ดำเนินการมานานแล้ว แต่เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยโดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบ ที่มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิควิธีการ หรือการใช้เครื่องมือ ต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้ว ความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมเกิดผลดีกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือสังคม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นระบบที่สามารถดำเนินงานเพื่อรับการประกันคุณภาพได้ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านปัจจัย ผลผลิต และด้านกระบวนการ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหารและ ครูอาจารย์ให้ส่งเสริม ดูแล พัฒนานักเรียนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม 2) วางระบบที่จะสร้างความมั่นใจว่า นักเรียนทุกคนมีครูอาจารย์อย่างน้อยหนึ่งคนที่จะคอยดูแลทุกข์สุขอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง 3) สนับสนุนให้ครูมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เพื่อให้บ้าน โรงเรียนและชุมชน เชื่อมประสานและรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย ช่วยกันเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) ประสานสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ชุมชน และผู้ชำนาญการในสาขาต่างๆ เพื่อให้มีการส่งต่อและรับช่วงการแก้ไข ส่งเสริม พัฒนานักเรียนและเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการ ดังนั้น การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง

และยั่งยืน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2547 : คำนำ)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีนโยบายที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ คือ 1) รัฐบาลประกาศเจตนารมณ์และมอบนโยบายตามยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับและเยาวชนที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ว่า ต้องการให้ 3 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงวัฒนธรรม ร่วมเป็นเจ้าภาพที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหา เพราะทุกองค์กรจะเจริญก้าวหน้า 2) กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศให้ปี 2549 เป็นปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน 3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดทุกแห่ง จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหา และการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยมีมาตรการให้สถานศึกษามีมาตรฐานในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคม สิทธิเด็ก ตลอดจนป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน ปัญหาทางเพศ โดยประสานความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรในท้องถิ่น ประสานการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการพัฒนา ส่งเสริม แก้ไข และส่งต่อนักเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2549 : 1-2)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549 : 2-3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สถานศึกษา ผู้บริหาร และครูต้องดำเนินงานตามระบบ ว่า ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ในมาตรา 42 กำหนดให้คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) จัดทำมาตรฐานตำแหน่ง มาตรฐานวิทยฐานะ มาตรฐานตำแหน่งทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้เป็นบรรทัดฐานทุกตำแหน่ง ทุกวิทยฐานะเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ว่า ตำแหน่งครู ลักษณะงานที่ปฏิบัติ จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ข้อ 2) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ข้อ 4) และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพ (ข้อ5) สำหรับตำแหน่งสายงาน บริหารสถานศึกษา ลักษณะงานที่ปฏิบัติ จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ข้อ12) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบที่สถานศึกษา ครู และผู้บริหารต้องถือปฏิบัติ จากนโยบายและลักษณะงานดังกล่าวสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คือ มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 15

สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย ตัวบ่งชี้ที่ 15.1 มีการจัดและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่เข้มแข็งและทั่วถึง

และจากผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาบางแห่งยังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานบางประการ การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษารูปแบบใหม่ การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการ จึงมีความสำคัญต่อการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ตลอดจนการพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพครบทุกด้าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จึงให้มีการดำเนินการวิจัย และพัฒนาการเรียนรู้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการ และมีนโยบายในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหา และการคุ้มครองสิทธิเด็กโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดมาตรการสู่การปฏิบัติ เช่น สร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษามีมาตรฐานในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพ ทางสังคม สิทธิเด็ก ตลอดจนป้องกันแก้ไขปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาสารเสพติด ปัญหาพฤติกรรม ปัญหาทางเพศ โดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรในท้องถิ่น เป็นต้น(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. 2549 : ข)

ด้วยผลจากการนิเทศติดตามการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พบว่า สถานศึกษาบางแห่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานบางประการ จากนโยบายที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และความสำคัญที่มีระเบียบ กฎหมายกำหนดให้สถานศึกษาต้องปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนในระดับช่วงชั้นที่แตกต่างกัน ผู้รายงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จึงมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 น่าจะมีการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่แตกต่างกันด้วย จึงได้ทำการศึกษาระดับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยศึกษาจากกลุ่มของสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1-2, ช่วงชั้นที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 3-4 ว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับใด เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้เป็นข้อสนเทศ และแนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิ-

ภาพ ใช้เป็นข้อสนเทศในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษารูปแบบใหม่ การวิจัยและพัฒนา การเรียนรู้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการ และเพื่อให้มีการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้ตรงกับสภาพที่แท้จริง อันจะนำไปสู่การรับรองมาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามระดับช่วงชั้นที่เปิดสอน เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามระดับช่วงชั้น
3. เพื่อทราบข้อเสนอแนะและแนวทางที่ช่วยให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สมมติฐานการวิจัย

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่เปิดสอนในระดับ ช่วงชั้นที่แตกต่างกัน มีการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน

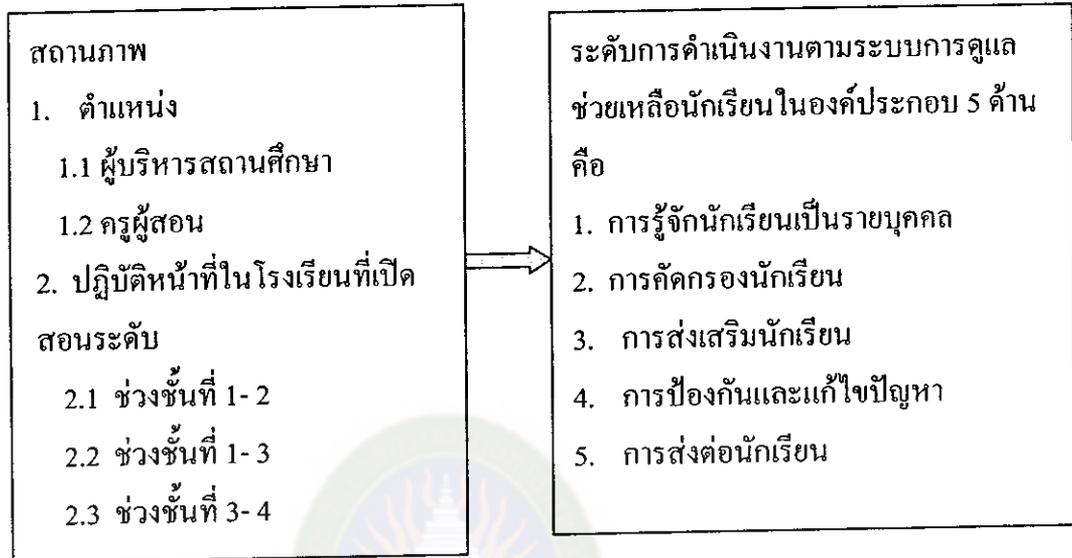
กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แนวทางการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ กรมสุขภาพจิต และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระบวนการดำเนินงานที่มี องค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2547 : 35-55)

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน
5. การส่งต่อนักเรียน

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 4,295 คน จำแนกเป็น

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 399 คน

1.2 ครู ซึ่งหมายความถึง ครูที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าระดับชั้น หรือ ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา จำนวน 3,896 คน

1.3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่แบ่งตามระดับช่วงชั้นที่เปิดสอน จำนวน 312 โรงเรียน ดังนี้

1.3.1 ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 230 โรงเรียน

1.3.2 ระดับช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 54 โรงเรียน

1.3.3 ระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 28 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2549 ที่กำหนดขนาดตัวอย่างตารางของเครจซี่ และมอร์แกน แล้วเทียบสัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 352 คน แยกเป็น

- 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน
 2.2 ครู จำนวน 318 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครู

3.1.2 ระดับช่วงชั้นที่โรงเรียนเปิดสอน จำแนกเป็น

- 1) ระดับช่วงชั้นที่ 1-2
- 2) ระดับช่วงชั้นที่ 1-3
- 3) ระดับช่วงชั้นที่ 3-4

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงาน 5 องค์ประกอบ คือ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 35)

3.2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2.2 การคัดกรองนักเรียน

3.2.3 การส่งเสริมนักเรียน

3.2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา

3.2.5 การส่งต่อนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 เพื่อส่งเสริม ป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียนเกี่ยวกับด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่นๆ ของนักเรียน ด้วยนวัตกรรมที่เป็นระบบและมีประสิทธิผลในขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน

2. ระดับการดำเนินงานของสถานศึกษา หมายถึง ระดับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1

ปีการศึกษา 2549 จำแนกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือ รองผู้อำนวยการ
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2549

4. ครู หมายถึง ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มหาสารคาม เขต 1 ที่โรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นครูผู้สอน หรือหัวหน้าระดับชั้น หรือ ครูที่
ปรึกษา หรือครูประจำชั้นในแต่ละระดับชั้น ปีการศึกษา 2549

5. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม
เขต 1 ปีการศึกษา 2549 ที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 (ระดับอนุบาล ถึง ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6) , ระดับช่วงชั้นที่ 1-3 (ระดับอนุบาล ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือ โรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา) และ โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 (ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 หรือ
โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลที่ได้จากการศึกษาอาจทำให้เกิดการพัฒนากระบวนการที่สามารถเป็นแนวทาง
ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีประสิทธิภาพได้
2. ครูที่ปรึกษาปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้ ความเข้าใจ
ใจ สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงตามสภาพปัญหาที่แท้จริง
3. เป็นข้อเสนอแนะ สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 และ
ผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ส่งเสริมพัฒนา
การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ตามมาตรฐานการศึกษา